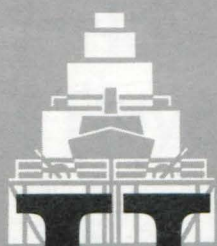

MEDLEMSBLAD FOR
TELEMARKKANALENES VENNER

NR. 1 - 1988
4. ÅRGANG

SLUSE

GLØTT

Kanalsommeren 88

Telemarkskanalene er ikke bare turer med båt. Det er mange koselige plasser langs hele vassdraget som du kan nå med bil og sykkel. Gjør alvor av det og ta deg småutflukter og besøk noen av de gamle bryggene, bruene, bygningene og ikke minst alle sluseområdene som alltid er verdt et besøk.

Når det kommer en «ny» båt til Kanalen i sommer så er dette et godt tegn på at satsingen på båtturen har slått til. M/S «Telemarken» skal trafikkere strekningen Notodden – Lunde – Notodden men skal i helgene i høysesongen trafikere Notodden – Skien – Notodden.

Som leserne av «Slusegløtt» har sett så har vi gått over fra A-5 til A-4 format, dette bl.a. på grunn av den økende stoffmengde.

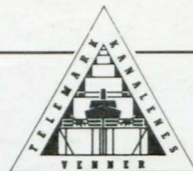
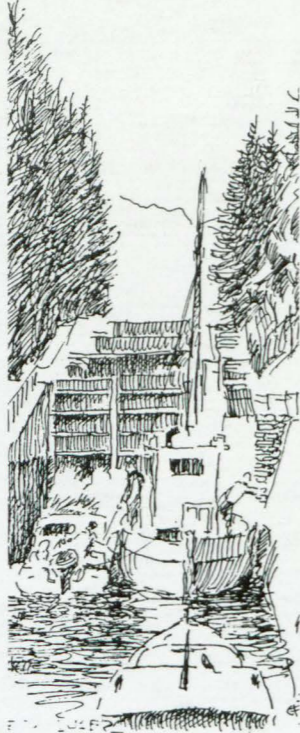
Takk til dere alle som har bidratt med stoff.

Uten dere – ingen utgivelse. «Slusegløtt»s nye logo er laget av vår tidligere formann Kjell Dahl.

Neste utgivelse oktober/november.

Ha en god Kanalsommer!

psb

TELEMARKKANALENES
VENNER

Hvem sitter i styret og komiteer?

STYRET

Telefon:

Vidar Edvardsen, formann . . . (03) 53 64 35
Ellen de Vibe (03) 52 81 86
Øivind Bekkevold (03) 94 48 35
Aina Hellstedt (03) 52 37 72
Gisle Kavli (03) 94 54 81

VARAMENN

Reidar Jenssen (03) 52 12 56
Halvor Landsverk (03) 52 08 97

KASSERER/SEKRETÆR

Marie Bergsli (03) 52 30 65

MARKEDSFØRINGSKOMITEEN

Gerhard Hedlund (03) 94 43 22

TEKNISK KOMITÉ

Tore Kvaale (03) 94 10 62

VERNEKOMITEEN

Jahn Jahnsen (03) 56 73 90

HISTORIEKOMITEEN

Halvor Landsverk (03) 52 08 97

I REDAKSJONEN

Per Svein Bratsberg (03) 52 31 57

Foreningens adresse:

Telemarkkanalenes Venner
Postboks 372 – 3701 SKIEN
Bankgiro: 8153.20.00564
Postgiro: 2 10 09 49

FORSIDEBILDE:

Fra Løveid sluser i 1888?

Referat fra

årsmøte i Telemarkkanalenes Venner 17. mars 1988 på Høyers Hotell i Skien

Det møtte 19 medlemmer på årsmøtet.

Sak 1: Valg av møteleder og referent
Til møteleder ble valgt Per Svein Bratsberg og til referent Vidar Edvardsen.

Sak 2: Årsmelding for 1987

Aina Hellstedt opplyste at det ikke er utbetalt noen godtgjørelse til sekretær og kasserer i 1987. Pr. 1/1 1988 var det utestående ca. kr. 10.000,- i kontingentrestanser. Chr. Collier Mathiesen ble takket for sin innsats med verving av nye firma-medlemmer, og Per Svein Bratsberg for sitt arbeid med å utgi «Slusegløtt».

På spørsmål fra Terje Wårås, Notodden, redgjorde Vidar Edvardsen for arbeidet med Banegården. Halvor Landsverk påpekte at området ved Løveid sluse burde reguleres til spesialområde bevaring.

Gisle Kavli orienterte om planlagte tiltak og arbeidsplan for 1988 og mente at foreningen bør sikre seg kontorlokale med arkivplass i forbindelse med planlagt Kanalmuseum i Holla Sparebanks gamle lokaler på Ulefoss. Pål Solberg etterlyste alternative lokaler for Kanalmuseum i Skien. Kavli mente foreningen bør avgi uttale til plan-

dokument om Kanalmuseum, som er sendt ut til høring. Landsverk mente dette måtte overlates til styret og at uttalen må sees i sammenheng med museumsplanen av 1983.

Sak 3: Regnskap for 1987

Det ble reist spørsmål om bokført verdi av frimerkebeholdningen er reell verdi. Wårås foreslo å halvere frimerkebeholdningen og Solberg foreslo at styret vurderer å selge f.eks. halvparten av beholdningen ved et fremstøt på M/S «Victoria» til sommeren. Det var ingen andre merknader til regnskapet.

Sak 4: Valg

Valgkomiteens forslag ble vedtatt og er slik:

Styre:
Vidar Edvardsen, formann

Aina Hellstedt
Gisle Kavli
Ellen de Vibe, ikke på valg
Øivind Bekkevold, ikke på valg

Reidar Jenssen, varamann
Halvor Landsverk, varamann

Valgkomité:
Pål A. Solberg, Per Bjørn Solvang,
Per Svein Bratsberg.

Revisor:
Anders Rollesen, Sigurd M. Nil-
sen, varamann.

Aina Hellstedt takket Kjell Dahl for hans innsats for foreningen og overrakte en gave, Per Gynt-kniv. Kjell Dahl takket for gaven og for samarbeidet og fremhevet spesielt Telemarkreiser v/Per Krogsrud både for alltid velvillig assistanse og utlån av møtelokale.

Sak 5: Arbeidsplan og budsjett 1988 – herunder kontingentsatser 1988

Per Svein Bratsberg fremsatte forslag om at styret gis fullmakt til selv å vurdere godtgjørelse til sekretær og kasserer. Forslaget ble vedtatt.

Aina Hellstedt refererte tilsagnsbrev fra Norsk Kulturråd vedr. tilskudd til mudderapparatet. Kulturrådet har etterlyst en redgjørelse for arbeidet. Formann i teknisk komité, Tore Kvaale, er gitt i oppdrag å utforme svarbrev til Kulturrådet.

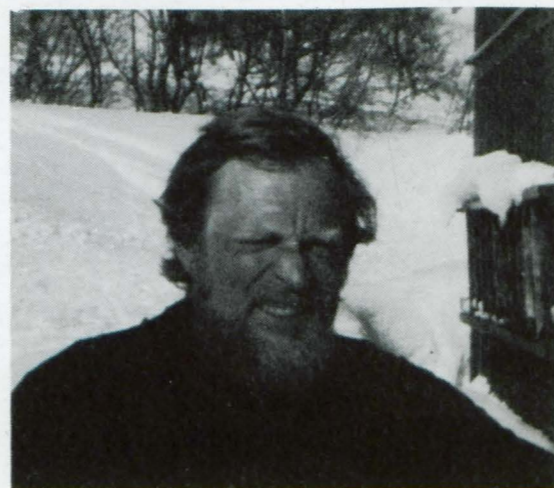
Det ble vedtatt å opprettholde gjeldende kontingentsatser som er kr. 100,- for enkeltpersoner og kr. 500,- for bedrifter og organisasjoner.

Skien 24. mars 1988
Ref.: Vidar Edvardsen

Formannens spalte

På foreningens årsmøte 17/3 1988 ble Vidar Edvardsen valgt til formann. Han mener det nye styret og foreningen forøvrig har følgende hovedoppgaver å arbeide for:

- Gjennomføring av en verneplan for hele kanalanelaget med tilhørende bygningsmiljøer og nær-områder forøvrig.
- Påse at nye bygningsmessige anlegg i Kanalen, som f.eks. nye betongdammer som skal erstatte de gamle nåledammene i Lunde og Kjeldal, får en utforming som harmoniserer med de historiske anleggene.
- Opprettelse av et kanalmuseum som må finne sin plass innenfor fylkeskommunens museumsplaner.
- Stimulere til, og selv delta aktivt i, innsamling av materiale til museet, under sakkyndig ledelse.

- Delta i drøftinger om egnet sted og lokale for arkivering av det materiale som samles inn, herunder utstillingslokaler og samlingsrom.
- Delta i markedsføringen av Kanalen i en helhetsplan, herunder ligger forberedelse av Bandak-kanalens 100 års jubileum i 1992.
- Omsette Banegården på Løveid og fullføre restaureringen av mudderapparat og lekter.

Foreningens nye sekretær/kasserer

Marie Bergsli, 32 år, gift, 2 barn – gutt på 5 år og jente på 2½ år. Bor i et gammelt hus fra 1870 på Kleiva i Skien.

Kommer fra Ystad i Sverige, men bosatt i Norge siden 12 år tilbake, hvorav de siste 6 årene her i Skien.

Reiselivsutdanning fra Sverige og Norsk Hotelfagskole i Stavanger.

Variert praksis fra forskjellige byhoteller, høyfjellshoteller i Sverige og Norge.

Ansatt i Telemarkreiser siden april 1986. Reiselivskonsulent. Arbeider med booking av hoteller o.l. samt booking av passasjer-

rer på Kanalbåtene i sommerseongen. Informasjon om Telemark pr. telefon og pr. brev. Hjelper til å planlegge turer for skoleklasser, husmorlag, korps etc. Vi er også sekretariat for Telemark Reiselivsråd. Markedsføring av fylket i inn- og utland. Utarbeidelse av brosjyrer og andre trykksaker. Har nettopp flyttet til 2. etasje, i nyoppussede lokaler i Reiselivets Hus i Hjellen, med utsikt mot kanalbåtene. Sekretær/kasserer i TKV siden mars 1988.

Nytt rekordbesøk på Telemarkskanalen i 1988?

Passasjerantallet på de to kanalbåtene M/S «Victoria» og M/S «Vildanden» slo i sesongen -87 alle tidligere års rekorder, med et totalt antall passasjerer på 25.000. Dette var en økning med 47% i forhold til foregående år, hvor man allerede da hadde merket den økende interessen for Telemarkskanalen. Nå like før påske har Telemarkreiser boket 7.322 passasjerer for kommende sesong, mot 5.752 passasjerer på samme tidspunkt i -87. Ligger det her an til enda en rekordsesong på Telemarkskanalen? Seilingssesongen vil i år bli forlenget med i alt 11 dager. Allerede den 18. mai kan man gå ombord i den «nye» gamle M/S «Victoria». I år har hun fått baugen hevet og i restauranten vil man nyte godt av det nye ventilasjonsanlegget. «Toppen

av kranssekaka» er den nye steamfløyten som vil runge i slusene på «dronningens» ferd gjennom fylket. I for- og ettersesong vil M/S «Victoria» ha avganger fra Skien hver mandag, onsdag og fredag med retur påfølgende dag. Mandag er Kviteseid endestasjon, mens Dalen får anløp fredager og onsdager. I perioden 23/6 - 8/8 blir det daglige avganger fra såvel Skien som Dalen, da M/S «Vildanden» også denne sommer vil gå i samtrafikk med M/S «Victoria». Søndagene 5., 12. og 19. juni vil det bli anledning til, fremfor alt distriktets befolkning, å ta en dagstur fra Skien til Lunde med retur om ettermiddagen. Ekstra feststemning ombord vil Norsk Visetrio sørge for den siste helgen i juli. De vil holde konserter

både ombord på M/S «Vildanden» og M/S «Victoria» og selvfølgelig er alle hjertelig velkommen ombord! Samarbeidet med Skien Telemark Bilruter - STB - som sist sommer viste seg å være en enorm suksess, vil fortsette i kommende sesong. Disse dagsturene med båt fra Skien/Ulefoss til Dalen, med guidet retur samme kvelden med STB's charterbuss, viste seg å være midt i blinken for mange. Andre dagsrundturer med båt og buss har utgangspunkt Bø/Lifjell og andre starter på Dalen eller i Kviteseid. Her er det mange muligheter for dagsturer på Kanalen. Siste avgang i år vil bli lørdag 3/9 og vi håper å kunne fortelle om en ny rekordsesong på Telemarkskanalen i neste utgave av «Slusegløtt»!

Ny båt på Telemarkskanalene

En av ildsjelene til M/S «Telemarken», Truls Dahl, Norsjø Turisthotell, sier til «Slusegløtt» at M/S «Telemarken» er sommerens «nykommer» på Telemarkskanalen. «Telemarken» har utgangspunkt Notodden og er dermed et spennende tilbud til alle reisende - spesielt fra østlandsområdet - som ønsker variasjon på sin Kanaltur. M/S «Telemarken» A/s, vil bli stiftet på møte i Notodden den 10. mai med formål å drive passasjerfart på vassdraget. Vi har kjøpt inn en båt fra Stockholm som har gått i slik fart på Mälaren og i skjærgården, med plass til 180 passasjerer. Kjøpesum, oppussing, honorarer og markedsføring etc. 2,1 millioner kroner og vi tror det skal gå bra. Hele vårt distrikt blir invitert til å tegne aksjer og vi håper på 1 million i kapital - optimistisk kanskje, men vi vil gjerne stå så sterkt som mulig. Telemarkreiser vil ta seg av bookingen. Initiativtagere er Øst-Telemark Reiselivslag. M/S «Telemarken» går fast i rute på strekningen Notodden - Lunde - Notodden. Lørdager og søndager i høysesongen strekningen Notodden - Skien - Notodden. Her er det gode muligheter for dagsturer med utgangspunkt Oslo.

Etter kontakt med Olle Renck, Stockholm, har «Slusegløtt» mottatt følgende opplysninger om M/S «Telemarken» (tidligere M/S «Kärson») M/S «Kärson» ble levert i 1951 av Vestervik Nya Varv AB i Vestervik med navnet «Frøja» til AB Långedrag i Göteborg. Skipet målte da 91 Br. tonn, 25 Nr. tonn, skipets lengde var 25,3 m langt, 5,6 m bredt og dybde 1,56 m. Omkring 1970 ble rederiet overtatt av AB Göteborg-Styrsø Skærgårdstrafik (Styrsøbola-get). I 1978 ble skipet solgt fra dette rederiet til Forsman Sight-

seeng AB i Stockholm og ble døpt om til «Kärson». Nå ble den satt inn i trafikk mellom Stockholm og Drottningholm. Her konkurrerte de med Strømmakanalbolaget som driver bl.a. dampskipet «Drottningholm». En dag ble gamle Forsmann for gammel til å drive sitt rederi, og i 1984 ble det overtatt av Tourist Sightseeng AB. Formell eier til Tourist Sightseeng er Aug. Lindholm Eftf. AB, som i sin tur eies av den finske Bore-rederiet. «Kärson» har en maskinstyrke på 480 HK. Farten er 13 knop og hun er godkjent for 186 passasjerer.

Rutetider for M/S «Victoria» og M/S «Vildanden» sommeren 1988

RUTEPLAN FOR M/S «VICTORIA» - FOR- OG ETTERSESONG 1988

Gjelder i tidsrommet 18/5-19/6 (evt. til 26/6) og 8/8-4/9.

MA	ON	FR	Ank.	Avg.	Sted	Ank.	Avg.	TI	TO	LØ
↓	↓	↓	09.00	08.30	Skien	17.50		↑	↑	↑
			10.30	09.20	Skotfoss	17.00	17.15			
			11.15	11.00	Ulefoss	15.30	15.35			
			11.40	11.35	Eidsfoss	15.05	15.20			
			13.10	12.30	Vrangfoss	14.20	14.55			
			13.40	13.20	Lunde	13.25	13.35			
			14.05	13.50	Kjeldal	13.00	13.05			
				14.25	Hogga	12.35	12.50			
				—	Fjågesund	11.15	—			
			16.45	17.00	Kviteseid	10.05	10.15			
			17.20	—	Spjotsodd	09.45	—			
			18.20	—	Bandakslid	08.45	—			
			18.30	—	Lårdal	08.30	—			
			19.10	—	Dalen	—	08.00			

RUTEPLAN FOR M/S «VICTORIA» OG M/S «VILDANDEN» - HØYSESONG

Gjelder fra og med 20/6 (evt. til 26/6) - 7/8.

MA	TI	ON	TO	FR	LØ	SØ	Ank.	Avg.	Sted	Ank.	Avg.	MA	TI	ON	TO	FR	LØ	SØ
↓		↓		↓		↓	09.00	08.30	Skien	17.50		↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑
							10.30	09.20	Skotfoss	17.00	17.15							
							11.15	11.00	Ulefoss	15.30	15.35							
							11.40	11.35	Eidsfoss	15.05	15.20							
							13.10	12.30	Vrangfoss	14.20	14.55							
							13.40	13.20	Lunde	13.25	13.35							
							14.05	13.50	Kjeldal	13.00	13.05							
								14.25	Hogga	12.35	12.50							
								—	Fjågesund	11.15	—							
							16.45	17.00	Kviteseid	10.05	10.15							
							17.20	—	Spjotsodd	09.45	—							
							18.20	—	Bandakslid	08.45	—							
							18.30	—	Lårdal	08.30	—							
							19.10	—	Dalen	—	08.00							

Priser for «Victoria» og «Vildanden»

Skien					
Ulefoss	Kr. 70,-	Ulefoss			
Vrangfoss	Kr. 90,-	Kr. 80,-	Vrangfoss		
Lunde	Kr. 110,-	Kr. 100,-	Kr. 70,-	Lunde	
Kviteseid	Kr. 120,-	Kr. 110,-	Kr. 100,-	Kr. 90,-	Kviteseid
Bandakslid	Kr. 130,-	Kr. 120,-	Kr. 110,-	Kr. 100,-	Kr. 60,-
Lårdal	Kr. 130,-	Kr. 120,-	Kr. 110,-	Kr. 100,-	Kr. 60,-
Dalen	Kr. 150,-	Kr. 140,-	Kr. 130,-	Kr. 120,-	Kr. 70,-

M/S «VILDANDEN» → M/S «VICTORIA» →

Barn under 15 år: 50% rabatt.
Grupper: 1 fri pr. 20 betalende.

N. Hjellegt. 18, Postboks 743, 3701 Skien, Norway
Tlf. (03) 52 92 05, Telex 21 426, Telefax (03) 52 92 70

Ruteplan for M/S «Telemarken»

på strekningen Notodden - Lunde - Notodden

Avgang hver Mandag-Fredag i tidsrommet 1/6 - 12/8 1988

Sted:	Ank.	Avg.	Ank.	Avg.
Notodden		09.30	19.45	
Akkerhaugen	10.45	10.55	18.10	18.20
Årnes	11.20	11.25	17.40	17.45
Ulefoss	12.00	12.30	17.00	17.05
Eidsfoss	12.45	13.05	16.35	16.50
Vrangfoss	13.10	14.00	15.50	16.25
Lunde	14.40		15.05	

Sommerens priser for M/S «Telemarken»

Notodden					
Akkerhaugen ..	50	Akkerh.			
Årnes	60	20	Årnes		
Ulefoss	70	50	40	Ulefoss	
Vrangfoss	110	100	90	80	Vrangfoss
Lunde	130	120	110	100	80

Barn u. 15 år: 50% rab. Grupper 1 fri pers. pr. 20 betalende.

Ruteplan for M/S «Telemarken»

på strekningen Notodden - Skien - Notodden

Avgang hver Lørdag og Søndag fra 25/6 til og med 7/8 1988

Sted:	Ank.	Avg.	Ank.	Avg.
Notodden		09.30	19.00	
Akkerhaugen	10.45	10.55	17.30	17.40
Årnes	11.20	11.25	17.00	17.05
Ulefoss	12.00	12.10	16.15	16.25
Skotfoss	13.10	13.30	14.45	15.05
Skien	14.00			14.15

Sommerens priser for M/S «Telemarken»

Notodden					
Akkerhaugen ..	50	Akkerh.			
Årnes	60	20	Årnes		
Ulefoss	70	50	40	Ulefoss	
Skien	100	90	80	70	

Året 1987 som nå ligger bak, ble et meget vanskelig økonomisk år for Telemarkskanalen. Samtidig med bortfall av Tinfos-trafikken, satte staten ned sitt driftstilskott fra kr. 550.000 i 1986 til kr. 400.000 i 1987.

Dette medførte at mesteparten av renteinntektene fra Kanalens egenkapital og fonds m.v. måtte føres til inntekt i driftsregnskapet. Likevel ble det et underskudd på ca. kr. 320.000, dette til tross for at ca. kr. 825.000 av renteinntektene ble inntektsført. Kanalens egenkapital har i 1987 dermed hatt en reell nedgang.

For 1988 håper vi på noe bedre tider - selv om statstilskottet «bare» er øket med kr. 100.000 til kr. 500.000. Så langt på nyåret har i alle fall den milde vinteren stått oss bi ved at fløtningen i Norsjø-Skienkanalen har vært betydelig og dermed gitt oss en del inntekter.

Vedlikeholdsarbeider/opprustning

Høsten 1987 ble ytterligere 2 par stålporter montert ved Løveid sluser. Det er således nå bare det nedste portparet (+ flomporten) som er av trematerialer. Det er usikkert om det blir noen ytterligere utskiftninger av porter ved Løveid.

Ved Eidsfoss sluser har det vinteren 87/88 pågått arbeider med slettsprengning av veggene i kamrene og ny fendring. Dette arbeidet er planlagt avsluttet før turistsesongen starter. Arbeidene er beregnet å koste ca. kr. 930.000.

I Ulefoss sluser har det lenge vært

problemer med store lekkasjer i murene. Såfremt departementet godkjenner bruk av opprustningsmidler til teningsarbeider, vil dette bli forsøkt gjennomført før sesongen 1988. Disse arbeidene er beregnet til ca. kr. 700.000.

Nye dammer ved Lunde og Kjeldal

Som kjent har Regjeringen i statsbudsjettet for 1988 bevilget 25 mill. kr. til oppstartning av anleggsarbeidene for de to dammene.

Slik det ser ut i dag, vil anleggsstart bli i sept./okt. 1988. Ferdigstillelse er beregnet senest 1/1 1990.

Med dette vedtaket fra statens side håper en at framtidig drift og bevaring av Bandak-Norsjøkanalen (BNK) er sikret.

Interimstyret har i forbindelse med dambyggingen uttalt at en forutsetning for oppstartning av anleggsarbeidene i høst, er at stengning av BNK (fra Lunde og opp) bare må skje i en sesong (1989). I samme forbindelse kan nevnes at staten og fylkeskommunen nå er i gang med reforhandlinger om avtalen av 1978 om vilkårene for fylkeskommunal overtagelse av eier- og driftsansvar for Telemarkskanalen.

Bandakkanalen vil under byggeperioden bli stengt for småbåter i 1989-sesongen. Passasjerbåttrafikken vil om mulig bli opprettholdt ved at en båt (før stengning høsten 1988) blir liggende på oversiden av Hogga, mens det blir opprettet bussforbindelse med båten i nedre kanal del.

Utvikling av servicetilbud m.v.

Servicetilbudene langs kanalen har flere kategorier utbyggere:

- I Kanalen - tiltak i egen regi.
- II Kommunene langs vassdraget.
- III Private initiativtakere, båtforeninger o.l.

I Tiltak i Kanalens egen regi som planlegges gjennomført i 1988:

- Ny ventebrygge i Vrangfoss overkanal.
- Ny ventebrygge i Hogga underkanal.
- Vente/gjestebrygge for småbåter på østsiden av Hjellevann.
- Bedre parkering/informasjon/skilting på Hjellevann for reisende med passasjerbåtene.
- Ny og større parkeringsplass ved Lunde sluse.

II Tiltak i kommunal regi

- Bedre serviceordninger ved Porsgrunn Østre brygge.
- Sauherad kommune planlegger bruk og opprustning av Årnes brygge med bygninger til turistformål. (Dette er avhengig av ordning med nåværende brukere av bryggebygningene.)
- Tokke kommune arbeider med utvikling av områdene i tilknytning til bryggene på Dalen.

III Tiltak fra private initiativtakere/båtforeninger:

- Akkerhaugen Feriesenter A/S er planlagt ferdig til sesongen 1988. Anlegget omfatter bl.a. drivstoffanlegg, dusj/sanitæranlegg, dagligvarer og mye mer.
- Notodden Motorbåtforening fortsetter utbyggingen av servicetilbudene ved sin båtavn på Notodden. Det bygges nå dusj og bedre sanitæranlegg.
- Tokke båtlag planlegger 21 nye gjesteplasser ved Lastein brygge.

Dette er en del av de prosjekter vi har oversikt over nå. Nye planer dukker stadig opp, slik at det ikke er vanskelig å få «avsetning» på de bevilgningene vi rår over til servicetilbud.

Markedsføring

I februar 1988 var Telemarkskanalen for første gang representert

Telemarks-kanalene - Åpningstider og priser

Åpningstider i HØYSESONGEN:

3. juli - 30. juli	Norsjø-Skienkanalen	Bandak-Norsjøkanalen
Mandag - Torsdag	08.00-19.00	08.00-17.00
Fredag	08.00-19.00	08.00-19.00
Lørdag	08.00-15.00	08.00-14.00
Søndag	15.00-20.00	09.30-15.00

Priser i HØYSESONGEN:	Motorbåt/seilbåt	Tillegg for slepejolle	Kano
Skien sluse	50,-	5,-	25,-
Løveid Sluse	100,-	10,-	50,-
Bandak-Norsjøkanalen	350,-	35,-	175,-

PRISEKSEMPLER FOR MOTOR-/SEILBÅT UTEN SLEPEJOLLE:

Norsjø-Skienkanalen: tur-retur kr. 300,-
Skien-Hogga (Dalen): tur-retur kr. 1.000,-

Bruer:

Porsgrunnsbrua, telefon (03) 55 24 92, VHF-radiotelefon kanal 12, evt. 14. Frihøyde under klaffene ved normal vannstand: 8 meter. Signal for passering av brua (bruåpning): 2 lange støt. Brua er betjent dag og natt hele året. Ingen avgift.

Sundkilen bru før Kviteseid (svingbru) har 4 m seilingshøyde og er betjent:

f.o.m. 20/6 t.o.m. 26/6 og f.o.m. 8/8 t.o.m. 13/8:
Mandag, onsdag og fredag kl. 16.15 - 17.30.
Tirsdag, torsdag, lørdag kl. 9.45-10.30
F.o.m. 27/6 t.o.m. 7/8 kl. 9.45-10.30 og 16.15-17.30. Ingen avgift.

Maksimumsmål for trafikk gjennom

Telemarkskanalen:

Lengde: 100 fot (31,4 m)
Bredde: 21 fot (6,6 m)
Kjøldybde: 8 fot (2,5 m)
Mastehøyder: Til Notodden: 16,0 m.
Til Dalen 12,8 m.

med egen stand på den store båtutstillingen i Göteborg. På denne messen var det 100.000 besøkende. Vi var svært spente på reaksjonen blant svenske båtfolk, og ble ikke skuffet. Det var svært mange som stoppet ved vår stand og ba om mer detaljert informasjon om Kanalen. Våre anelser viste seg å være riktige - nemlig at svært mange båtfolk ikke vet at Telemarkskanalen eksisterer. Vi både håper og forventer å se adskillige svenske flagg på Kanalen til sommeren!
Som vanlig var vi også på «Sjøen for alle» i mars 1988. Også her var det mange interesserte som fikk informasjon om det å gå med egen båt eller passasjerbåtene. Ellers har en del båtforeninger en-

ten lånt vår diasserier/videofilm eller fått besøk fra Kanalkontoret med lysbildeframvisning m.v.

Åpningstider m.v.

For første gang lanserer vi i 1988 søndagsåpent for vanlig småbåttrafikk også i Bandakkanalen i høysesongen. Søndagene 3/7, 10/7, 17/7 og 24/7 vil det være åpent (i BNK) i tiden 9.30-15.00. Passasjerbåtene vil passere opp/ned innenfor disse tidene, men det vil likevel bety en vesentlig kapasitetsøkning. Videre vil det i Bandakkanalen på fredager i høysesongen være åpent tilkl. 19.00. I Norsjø-Skienskanalen vil åpningstidene være omtrent som ifjor - her er det stort sett ka-

pasitet nok til å ta unna trafikken. I et forsøk på å få til en større spredning av småbåttrafikken, er prisen i høysesongen (3/7-30/7) forhøyet med 30% utenom høysesongen er prisene på 1987-nivå. Vi håper at også 1988-sesongen blir et nytt steg i riktig retning mht. Telemarkskanalen framtid!

Knut-Åge Refsdal

OBS!

Til de som tenker å utsette kanalferien med egen båt til sommeren 1989, må vi gjøre oppmerksom på at Bandak-Norsjøkanalen på strekningen Lunde-Hogga da vil være stengt for all trafikk. Dette skyldes planlagt bygging av nye reguleringsdammer ved Lunde og Kjeldal (en nødvendighet for framtidig kanaldrift). Arbeidet ventes igangsatt umiddelbart etter turistsesongen 1988.

Ta derfor turen opp Telemarkskanalen allerede sommeren 1988!

Good Old Days . . .

med M/S «Victoria» fra Ulefoss til Vrangfoss og fra Lunde til Vrangfoss.

Tidsepoke: Ca. 1920.

Telemarkkanalenes Venner inviterer i samarbeid med Kulturdagene i Nome til Good Old Days-arrangement med «Victoria» søndag 12. juni 1988.

Avgang Ulefoss sluser kl. 11.00

Ankomst Vrangfoss kl. 11.40

Avgang Lunde sluser kl. 13.35

Ankomst Vrangfoss kl. 14.20

Good Old Days-fest i Vrangfoss m. underholdning, fosseslipp, fiskekonkurransse, servering m.m.

Prisen på båten er noe usikker, men det blir rabatt for medlemmene av Telemarkkanalenes Venner.

Kanal-/vannkraftutstilling på Ulefoss

Her et glimt fra kanalutstillingen 1987.

Kanalsesongen står for døren, og kanalutstillingen på Ulefoss utvider! STATKRAFT har sagt seg villig til å være med på en utvidelse av kanalutstillingen med utstilling om vannkraft og vassdraget generelt. Vi tar sikte på at utstillingen står ferdig til 18. mai, sier kulturkonsulent Gisle Kavli. Som tidligere, vil Nome kommune også i år kom-

binere utstillingen med turistinformasjon. To guider vil betjene turistkontoret og utstillingene, og gi informasjon og hjelp til publikum. Etter besøket på utstillingene, kan publikum hygge seg på Café Slusene, som i år har utvidet med restaurant i kjelleren.

VELKOMMEN!

Glimt fra Hjellebrygga under flommen, 18. oktober 1987.

På bispevisitas og båtferd

med Jens Nilssøn sommaren 1595

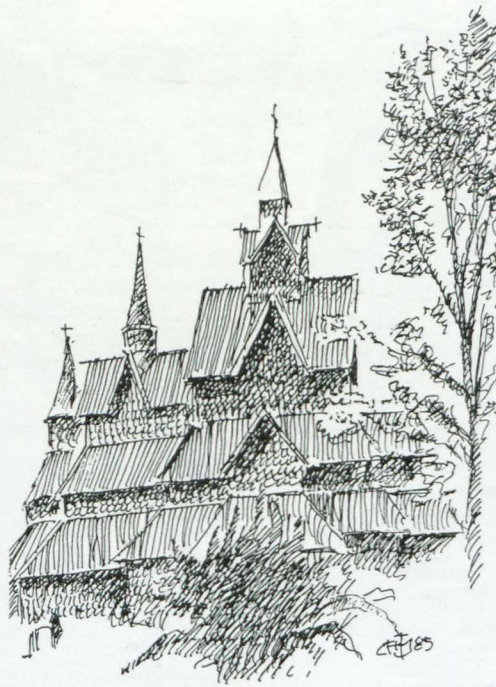
Til ulike tider fins det mange reise-skildringer frå Telemark. Dei eldste og kjenner til er å finne i biskop Jens Nilssøns visitasbøker. Dei er skrivne frå 1574 til 1597.

Jens Nilssøn var biskop i Hamar og Oslo bispedømme, inklusive Båhuslen, som ennå var norsk landområde. «Visitatio in Telemarchia a. D. 1595» tok ein månads tid for bispen. Nedanfor skal vi følgje han eit par dagar på ein liten bit av hans lange visitasreise i vårt fylke. Det gjeld visitasane ved Heddals og Sauherads kyrkjer i slutten av juli 1595 og det gjeld båtreisa hans mellom desse stadene.

Vi er nesten 400 år attende i tida. Det er sjeldan ein kjem over skriftlege og detaljerte kjelder så tidleg. Vi møter her eit miljø og eit samfunn som meir minner om mellomalder enn vår eiga tid. Biskop Jens Nilssøn var ein høglærd mann. Skriftleg held han seg sjølv mykje til latin. På denne visitasreise har han ein Asser Skriver til å notere ned det som skjer. Ofte skildrar han reisa i pileskotslengder i det terrenget dei slit seg fram i. Vi får også greie på stand og stilling til dei fleste personar dei kjem borti på turen. Husværet, måltida, dagsrytmen med klokkeslett og avstandar er alt saman med.

For bispen var det eit hovudformål å utrydde restar etter papismen eller katolisismen på visitasreisene. Han går såleis hardt ut mot høgtidinga av kjørmessa, som ålmugen hadde så vanskeleg for å gi avkall på. Heldigvis er ikkje bispen nokon bilestormar i kyrkjene. Han finn Heddal stavkyrkje underleg bygd med sine tre tårn og han synes det er vakkert inne i Sauherad kyrkje. Til dei biletfremstillingane som er å finne i kyrkjene i Heddal og Sauherad har han ingen kommentar.

Vedlikehaldstilstanden ved kyrkje og prestegard var derimot eit tema over alt. Ofte enda det med nye pålegg til bøndene om istandsetting. Prestane klagar over ringe kår og vil gjerne ha styrkt si materielle velferd. Bispen let prestane prøvepreike over oppgitte bibeltekster. Nokon kritikk kom ikkje til orde frå bispens side hverken i Heddal eller Sauherad. Derimot var det mangelfull kristendomskunnskap

både hjå unge og gamle båe stader. Ei kvinne i Heddal og ei i Sauherad hadde ligge ihel ungen sin. Det blei bøter for dette. Ellers hadde bispen sterke formaningar mot drukken-skap, slagsmål og synding mot det sjettem bodordet. Han manar også til lydnam mot styresmaktene.

Når vi ser på arten av saker ved ein bispevisitas i 1590-åra, så er det ingen oppbyggede lesnad. Det var ofte primitive tilstandar hjå ålmugen. For den lærde prelaten var det sikkert vondt mang ein gong å ta stilling i konkrete saker som gjekk ut over fattige og fåkunnige. Ofte bergar han seg unna ei avgjerd på staden ved å forlange skriftlege saksframstillingar innsende til seinare vurdering. I regelen blei dette sikkert ikkje gjort og det heile gjekk i gløyme med tida.

Det synes som om bispen og skrivareren hans opplevde visitasen med sine saker som ei påkjenning. Derfor kviknar dei begge til når alt er over. Prestefrua får si betaling for godt stell og dei kan rusle ned til båten ved Heddøla med kurs for prestegarden i Sauherad. Det var berre fjerdeparten av ein fjerding frå prestegarden og ned til båtstøa ved elva, dvs. ca. 700 m. Til elvemun-

ninga ved Heddalsvatnet var det 1 fjerding, litt under 3 km. Ei norsk landmil var på denne tida 18.000 alen eller 11,3 km. Frå elveoset i Heddøla til Hjuksebø reknar Asser Skriver med ein avstand på 3 fjerdingar = ca. 8,5 km.

Bispens vert, prosten Jens Jakobsen, følgjer med på båtturen. Han tar med seg Matz Matzen (ein slektning og kjøpmann i Skien), Nils Claussøn (presteson og slektning frå Sønderborg) og ein snikkar Jens frå Skien. Det har såleis vore mange til bords og til overnatting i prestegarden under visitasen. Prosten må også stille rorskarar til råvelde. Det er elles litt uklårt om det var fleire enn Jens Nilssøn og Asser Skriver i bispens følgje. Truleg har det vore eit par mann til, etter som det står «bispens Folck». Ein må vel også tru at følgjet var fordelt på to båtar.

Ute ved Hjuksevelta opplever følgjet å sjå 4 oppgangssager på rad midt ute i Hjukseåa. Ute ved Kleiverud ser dei nok ei oppgangssag. På vatnet utanfor Hjukseå tel dei til 8 gardsbruk i Hjuksebygd. Særskildt merkar det seg garden Hjukse nærast vatnet. Når det gjeld oppgangssagene må ein her minne om at Telemarks-vassdraget på denne tid var den største trelasteksportør i landet. Ei halv mil nedanfor Hjuksevelta noterer følgjet seg ein gard som heiter Soudeskaarsund. Namnet er nå borte, men er å tolke som Saueskar – av dyrenamnet sau + skar og sund. Denne garden låg eit pilskot sør for Arud og såleis i nærleiken av Nautesund.

Frå båten kunne dei sjå opp til Arud. Våren same året, den 27. mai, blei kona på denne garden, Svanaug ihelslegen i eit gysleg torever. Ein jentunge på 8 eller 9 år sat ved sida hennar på benken i ei gamal stoge da tora slo ned og drap Svanaug. Stoga tok fyr, men jentungen berga seg. Folk kom til og fekk sløkt elden med mjølk og vatn. Dei barna som var stengde inne i stolpebua under toreveret var uskadd. To barn var på sætra og kom unna på den måten. På returen etter visitasen i Sauherad er Jens Nilssøn innom Arud for å gjera seg kjent med korleis det heile bar til.

Bispefølgjet saman med prosten frå

Spennende utfordring!

BLI MEDLEM AV

TELEMARKKANALENES

VENNER

Se telefonfortegnelse

Side 2

Saltevje:

Her ble det første damskipet på Vestvatna, den engelskbygde hjulbåten «St. Olaf», satt sammen og sjøsatt i 1852. Ved Saltevje var det tidligere gjestgiveri, ferjeplass og ros-kifte.

Heddal stig i land ved Sanden for å helse på hr. Lauritz i Saude og hr. Jesper frå Drangedal. Dei hadde rodd bispefølgjet ei halv mils veg i møte. Bisp og prost rodde så vidare, medan dei andre spaserde attende til Sauherad prestegard. Om kvelden kom også Skiens-presten, Thomas Andersson, dit. Han hadde med seg eit flaskefor med 5 eller 6 små flasker vin og brennevin som gåve til bispen. Jens Nilssøn ville ikkje ta imot denne gáva der og da, men heller vente til han kom til hr. Thomas på visitas. Hr. Jens, frå Holla, kom også til visitasen i Sauherad. Vi ser såleis at bispen har eit stort teologisk kollegium omkring seg når han er på visitas.

Mangt måtte fortone seg som primitivt hjå bygdefolket i 1595. På prestegardane held dei likevel ein tolleg høg standard. Det gjorde også Tord Søgaard (Sudgarden) i Hjuksebø, da bispen på returen var innom han. Asser Skriver noterer seg der at bispen får seg servert godt rostockerøl. Dette til skilnad frå «et saare ondt Øl» som bispen måtte svelgje oppe i Vestfjorddalen i starten på sin visitas i Telemark i juli 1595.

Halvor Landsverk

Rusletur 1988

Også i år planlegger Telemarkkanalenes Venner en RUSLETUR. Styret skal komme tilbake med egen innbydelse.

Her er et glimt fra RUSLETUREN 16. august 1987. Vi har tatt en hvil ved Slusevokterboligen ved Eidsfoss sluser. Med smått og stort var vi 40 stykker med på turen.

Livet på telemarksbåtene som bok

Historien om livet på de gamle telemarksbåtene kommer i år ut i bokform. Det er konservator Tor Kjetil Gardåsen ved Fylkesmuseet for Telemark og Grenland som gjennom flere år har samlet inn muntlig tradisjon om den gamle båttrafikken på telemarksvassdragene, som i løpet av året vil presentere dette materialet i bokform. Derved skulle en ny side ved telemarkskanalenes historie gjøres kjent for publikum.

Historien om båttrafikken på vassdraget i dampskipenes tidsalder er en beretning om personligheter på bru og i maskin, om et frodig folkeliv langs sluse og på brygge, og om båtenes jevne og sikre gang fra sted til sted i tåke, snøtjukke og kulde. Gjennom intervjuer med mennesker som opplevet dampskipfartens tidsalder er det tegnet et bilde av livet på og omkring båtene i denne tiden. Muntre episoder, dramatiske hendelser og hyggelige opplevelser hører med i dette bildet.

«Livet på Telemarksbåtene» vil bli en bok for alle dem som var så heldige å oppleve telemarksbåtenes tidsalder – og for alle dem som gjerne skulle ha gjort det.

Skjoldstrømmen sluse og kanal

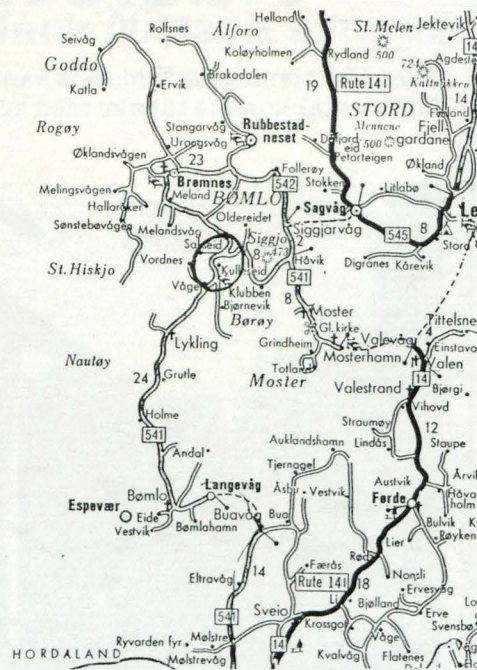
Også Vest-Norge har sin sluse, riktignok i saltvann, men dog en operativ sluse. Denne ligger i Rogaland fylke, i Skjoldstrømmen. Skjoldfjorden og Grindfjorden ligger som et stort vann inne i kommunen Skjold. For å knytte disse sammen med Bokenfjorden var det derfor nødvendig med et kunstig inngrep i naturen.

Skjoldstrømmen som stedet heter var i tidligere år av stor betydning for distriktene, men også i dag passerer det lastebåter gjennom slusene i strømmen.

Planene om å renske opp strømmen skriver seg tilbake helt til 1850-årene, da det med private midler ble tegnet 400 speciedaler for å få fjernet noen store stener i strømmen.

I 1866 sendte herredstyret i Skjold et brev til departementet med bønn om at Skjoldstrømmen måtte utvides slik at dampskip kunne passere. Kanalvesenet overtok ansvaret av utbyggingen og i 1872 var det en renne gjennom strømmen med en 140 m lang trekkvei langs bredden som lå klar.

Alt lå nå til rette for oppstartingen av en dampskipsrute. Den 8. august 1872 gikk så dampskipet «Skjold» på prøvetur. Det gikk ikke så bra, den grunnstøtte flere ganger, løpet var for krokete og det var en usedvanlig sterk strøm i kanalen.

Dampskipstrafikken ble derfor snart innstilt og det skulle gå mange år før regelmessig dampskipsfart igjen kom på tale. På vinteren 1896 ble det fremlagt nye planer, nå om en 460 meter lang kanal med en kammer-sluse gjennom et eide på Strømsholmen. Dybden skulle nå økes til 3 meter, mens bunnbredden fortsatt skulle være 10 meter. Slusen skulle utstyres med doble porter av en lengde på 35 meter. Bredden skulle være 8

meter mellom murene. Havnedirektøren og Kanaldirektøren begynte nå en intern krangel, og årene gikk mens man i departementet grublet over saken.

Så i september 1901 kunne endelig arbeidene begynne. Det tok sin tid og i mellomtiden ble planene forandret til en 40 meter lang sluse. Traseen ble også omlagt til å gå på sydsiden av det før nevnte eide. Dette fordi dampskipet skulle få bedre plass. Endelig sto slusen ferdig, og på høsten 1908 kunne D/S «Karmøy» som første ruteskip passere gjennom Skjoldstrømmen sluse. Riktignok var den offisielle åpningen først i 1909 og fra nå var det en stor trafikk av rutebåter og lastebåter gjennom slusen. Det Stavangerske Dampskibsselskap's båter «Robert», «Skjold», «Øybuen», «Hjelmeland» og «Sandeid» ble faste gjester i denne ruten opp gjennom årene i ruten til Stavanger.

Haugesund Dampskibsselskap hadde dessuten fram til 1915 en rute med «Karmøy» og «Haugesund» i fart på Haugesund.

Folk fra Skjold begynte etterhvert å bruke landeveien og alt i 1929 gikk all person- og varefrakt med buss til Haugesund. Når så det kom bro over strømmen i 1933, ja da var rutene med skip til Haugesund en saga blott.

Til Stavanger fortsatte imidlertid D/S «Sandeid» i ennå mange år. Slusene i Skjoldstrømmen er en av de få sluser som fortsatt er i drift året rundt, selv i våre dager. Nå brukes den vesentlig for å slippe lastebåten «Espedal» igjennom til T. Skretting med kraftfôr. Om sommeren er det dessuten en del turister som finner veien inn kanalen og gjennom slusen til de innenforliggende fjorder.

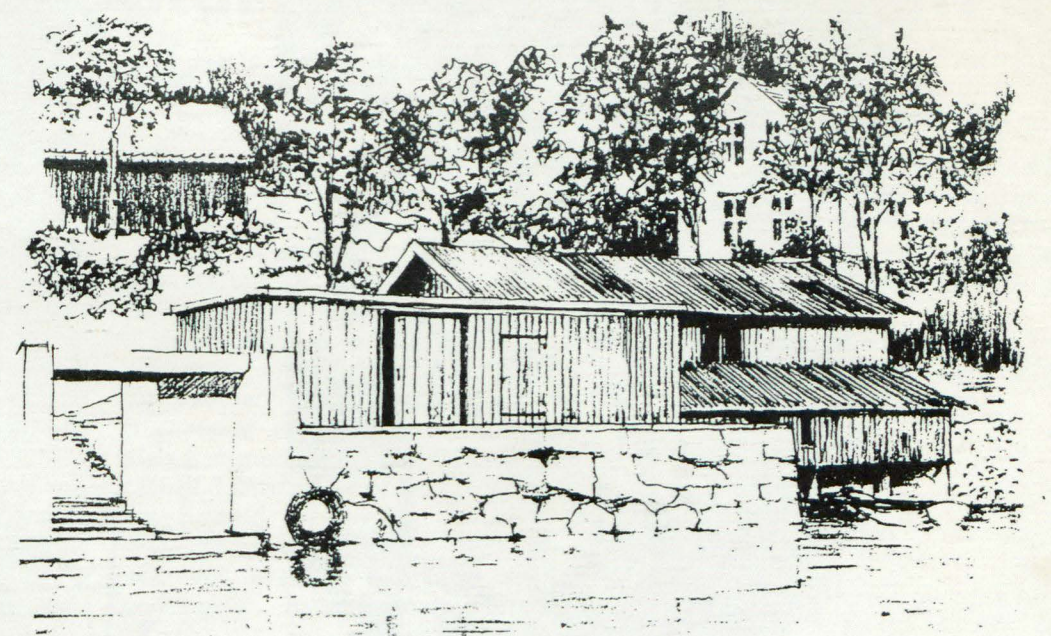
Skal man besøke slusen kjører man E76 mot Haugesund. Ved tettstedet Skjold (31 km før Haugesund) tar man riksv. 513 rett sydover 11 km til Skjoldstrømmen.

Harald Lorentzen

Vi har tidligere i «Slusegløtt» (nr. 2/1985) skrevet om en annen Kanal i Norge: Grasmø Kanal i Østfold.

Harald Lorentzen er en av medforfatterne av boken «Rutebåtene på Telemarkkanalene»

Fjågesund Brygge

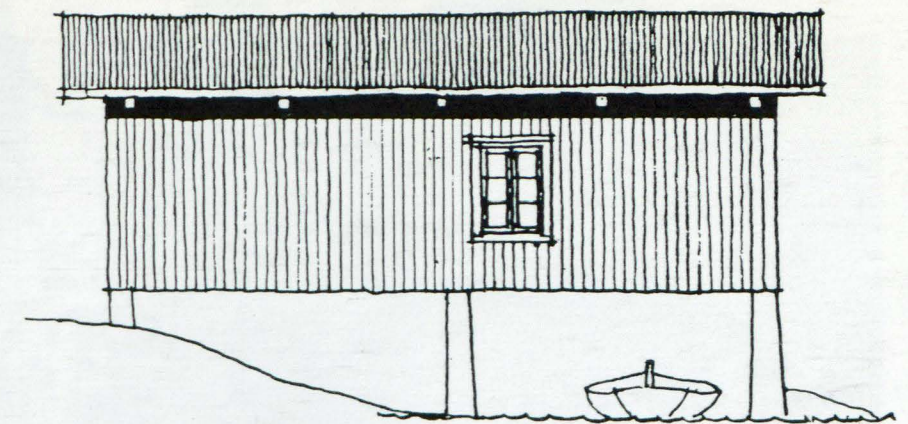

Brygga ligger på sydsiden og nedside av Fjågesund-strømmen mellom Kviteseidvatn og Flåvatn. Den er først omtalt i 1895.

Brygga slik den nå ser ut, skriver seg fra 1913-16, da brygga ble helt ombygd til mur og betong på pelest. Den har en anløpside på ca. 13 meters lengde. Flombrygge i betong ble bygd i 1933-34, på grunn av plassforholdene som en overetasje over lavvannsbrygga.

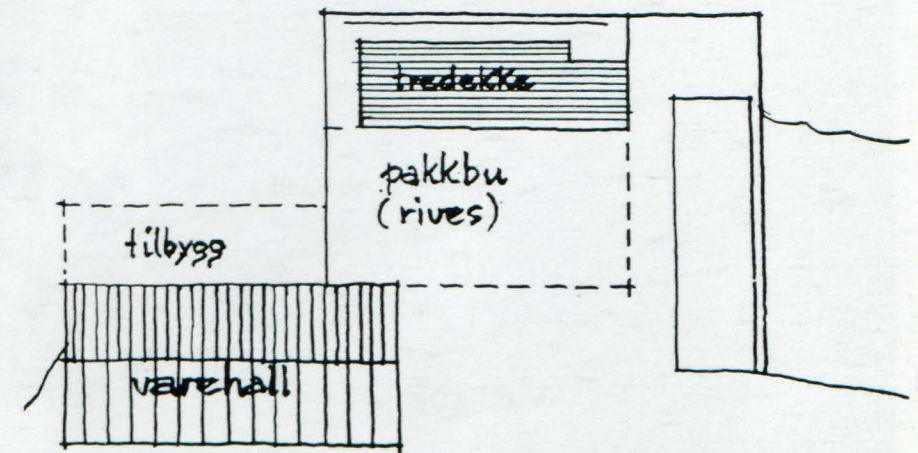
I 1935-36 ble det foretatt et forankringsarbeide under bryggemuren. Brygga er tilsynelatende i bra forfatning. Rekkverk på flombrygga er dårlig og fenderverk mangler. En helt innkledd varehall på ca. 4 x 9 meter er antagelig fra århundreskiftet. Denne trenger utvendig oppussing, men konstruksjonen er i god forfatning.

En pakkbu med pulttak, bygget i 1938-39, ligger på selve brygga og sperrer adkomsten til denne. Pakkbua bør rives, både av arkitektoniske grunner og for å gi almenheten adkomst til brygga.

mot øst

flombr. og lavvannsbr.

Fra «Registreringsrapport, bygninger og anlegg, Telemarkkanalene», utarbeidet av Vidar Edvardsen/Jahn Jahnsen. Rapporten er å få kjøpt i fylkets bokhandlere.

Nome har startet rehabiliteringen av slusevokterboligen i Ulefoss

Nome-prosjektet som har gått over flere år med det resultat at slusevokterboligene i Eidsfoss, Vrangfoss, Kjeldal og nå sist Ulefoss er blitt pusset opp. Vrangfoss og Eidsfoss har fått fine overnattingssteder for turistene.

Nylig ble arbeidet på slusevokterboligen i Ulefoss avsluttet. Nome kommune har overtatt huset ved avtale med kanalselskapet. Huset var råteskadd og trengte en grunnleggende reparasjon. Dette har guttene fra Nome-prosjektet under ledelse av Rune Håndlykken, nylig ansatt som kulturkonsulent i Sel-

jord, gjort. Her er råttent virke tatt bort, treverket er sprøytet og erstattet med nytt. Nå gjenstår innredningsarbeide. Kommunen har planer om å bruke huset bl.a. til ungdomsklubb.

Nomeprosjektet er kommet i stand gjennom samarbeid mellom Nome kommune, arbeidsmarkedsmyndighetene og fylkets kulturretat. Ungdommene som har deltatt har fått god innføring og øvelse i praktisk arbeid.

Det blir ellers mer liv i «brukryset» ved kanalen i Ulefoss denne sommeren. Arne Traaen som har

kjøpt Heisholts gård fortsetter Cafe Slusene. To damer fra Lunde, Gunn Marit Strand og May Kristin Thomassen, vil leie to boder ved slusevokterboligen og starte salg av souvenirer.

I kommunen er det nedsatt en komite som skal utrede spørsmålet om fremtidig kanalmuseum.

Bandakslis brygge

Her gikk tidligere trafikken til Vråliosen, Fyresdal og Skafså. Tidligere handel, post, vareekspedisjon, gjestgiveri og skystasjon. Malmen fra Åmdal Verk's kopperverk i Skafså (i drift 1690-1945) ble fraktet ned til Bandakslis der den ble utskipet. I «Verkensbua» på «Verkensbrygga» rett nord for dampskipsbrygga ble malmen lagret før utskipping. Til kjøring av varer fra Bandakslis til Fyresdal i forrige århundre hadde presten ei kjerre som han leide ut. Senere ble det laget ei kjerre med kubbehjul til denne kjøringen.

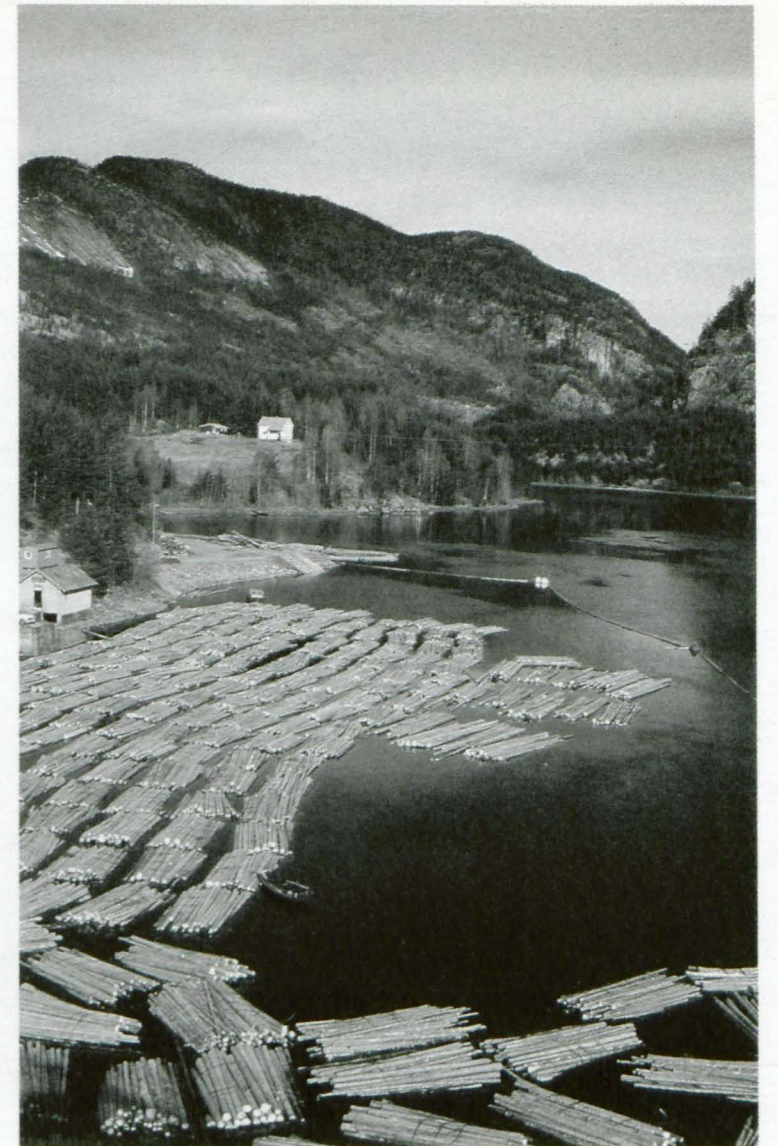
Spennende utfordring!

BLI MEDLEM AV
TELEMARKKANALENES
VENNER

Se telefonfortegnelse
Side 2

Det gamle bildet til venstre er fra Løveid sluser, Skotfoss. Skal vi tippe at bildet er tatt i slutten av forrige århundre.

— Er tømmeret på vei til slusene?

(Foto: Telemark Skogselskap)

